

L-Atti tal-Inkjesta datata 19 ta' Novembru 2019, rigward skont it-Termini ta' Referenza ta' l-Inkjesta Pubblika dwar l-Assassinju ta' Daphne Caruana Galizia.

Seduta miżmuma llum it-Tnejn 9 ta' Marzu 2020, fis-2:300 p.m. fit-Tieni Sular, Awla 20, il-Qorti.

Xhud **Yannick Pace** iben Charles u Dorothy nee` Vella, imwieled Il-Pieta` u residenti l-Belt Valletta bil-Malti u bil-gurament tieghu jghid :

Chairman Imhalled M Mallia :

Sur Pace, inti ghandek ic-Chair ta' l-IGM. Meta bdejt u x' kont taghmel qabel?

Ix-Xhud :

Mela gejt elett f' Lulju ta' l-2018.

Chairman Imhalled M Mallia :

18.

Ix-Xhud :

Biex nikkjarifika daqsxejn, jiena f' Settembru li ghadda waqft nahdem bhala gurnalist u informajt lill-Kunsill li kont ser nirrienza. Intlabt nibqa' ghal fit xhur ohra sakemm nigi appuntat Chairman gdid; kien hemm pjanijiet biex issir AGM ghal habta ta' Novembru. Inqala' dak li nqala' f' Novembru dak gie pospost u issa ha jsir ix-xahar id-diehel. Teknikament ghadni Chairman pero` dan huwa .

Imhalled J Said Pullicino :

..

Ix-Xhud :

Ezatt, sakemm ikun hemm xi hadd iehor I have agree to stay on .

Imhalled J Said Pullicino :

.....ghax inti irtirajt.

Ix-Xhud :

Jien ma nhossnix li ghandi jkollu dik il-kariga la ma ghadnix gurnalist. X' kont naghmel qabel huwa rwol volontarju, jigifieri. U kont nahdem bhala gurnalist u ddecidejt li nidhol fl-IGM.; xtajt nagheml hekk, pero` ma kellix pozizzjoni qabel.

Imhalled J Said Pullicino :

U ma' min kont tahdem?

Ix-Xhud :

Malta Today.

Chairman Imhalled M Mallia :

Malta Today?

Imhalled A Lofaro :

Iva.

Chairman Imhalled M Mallia :

X' inhu l-involviment ta' l-istat il-gvern fl-IGM jekk hemmx xi involviment?

Ix-Xhud :

Le m' hemmx, m' hemmx involviment.

Chairman Imhalled M Mallia :

M' hemmx involviment.

Ix-Xhud :

Le; b' mod ufficjali jigifieri l-gvern nitkellmu mieghu jekk ikun hemm issues li jirrigwardaw il-gvern, pero` bhala involviment ..

Chairman Imhalled M Mallia :

Ghal dawk li huma rizosri finanzjarji tiddependu xi haga mill-gvern?

Ix-Xhud :

Le le, xejn.

Chairman Imhalled M Mallia :

Le.

Ix-Xhud :

Fil-fatt IGM bhala finanzjament jigifieri huwa l-membership tieghu u forsi xi sponsorships fi zmien li jsiru l-awards darba fis-sena. Iktar minn hekk pero` le ma jkun hemm l-ebda involviment.

Dr Therese Comodini Cachia :

Jigifieri bhala ufficcju l-IGM dak huwa mod illi Dipartiment tal-Gvern jew tikru intom....

Ix-Xhud :

Qeghdin f' ufficcju ta' MEUSAC.

Dr Therese Comodini Cachia :

Ghalhekk ..

Ix-Xhud :

Ehe all right, hemm l-ufficcju li jinghata mill-Meusac, so suppose

Imhalled J Said Pullicino :

Jigifieri tuza ufficcju li qieghed fil-bini tal-Meusac..

Ix-Xhud :

Ezatt.

Imhalled J Said Pullicino :

Ghall-attivitajiet taghkom.

Ix-Xhud :

Ghall-attivitajiet taghna; huwa ufficcju zghir jigifieri

Dr Therese Comodini Cachia :

U meta ghedt illi jekk ikun hemm kwistjonijiet dwar il-gvern tiddiskutu mal-gvern f' liema sens?

Ix-Xhud :

Per eżempju kien hemm issue fuq il-press cards is-sena l-oħra li dawn inqalbu minn press cards għal access cards, u ovvjament kien hemm mistoqsijiet min-naha tal-gurnalisti u ahna kellna nitkellmu mad-DOI u mal-gvern biex ..

Imhalled J Said Pullicino :

Kontu taghmlu representation hux jigifieri

Ix-Xhud :

Ehe, morna nitkellmu biex naraw kif ser tissolva, x' ser jigri 'il quddiem, u fejn ser nibqghu.

Imhalled J Said Pullicino :

L-issue x' kienet ghalik bhala ...?

Ix-Xhud :

L-issue kienet li l-press cards li johorgu min-naha tad-DOI, qabel dejjem kien ikollhom il-kelma 'press' fuqhom. Minn Jannar ta' l-2019 dawn tbidlu u saru access cards.

Chairman Imhalled M Mallia :

Access cards.

Ix-Xhud :

Access. Issa ahna tkellimna mad-DOI u fuq wara taghha l-press card dejjem kellha li kienet only for government events. Jigifieri teknikament baqa' l-istess. Just inbidlet il-kelma minn 'access' ghal 'press', li ovvjament ghal press li jkun qieghed barra l-kelma 'press' tinftihem minn kulhadd, mentri access ..

Imhalled A Lofaro :

Issa lil min jinghataw dawn l-access cards? Hemmx xi diskriminazzjoni fil-hrug taghhom?

Ix-Xhud :

Jaqa' taht id-DOI bhala l-media registrar.

Imhalled A Lofaro :

Jekk tafx.

Ix-Xhud :

Le, jiena qatt ma xi hadd qalli li kien hemm xi discrimination li ma nhargitlux access card; that being said ..

Imhalled A Lofaro :

Per ezempju ta' The Shift News jinghataw access card jew trid tkun bilfors registrar mad-DOI?

Ix-Xhud :

L-application ghandha bzonn il-firma ta' l-editor tieghek.

Imhalled A Lofaro :

Ehe.

Ix-Xhud :

Jigifieri x' hemmhekk, s' hemmhekk nista' nghid. Ma nafx id-DOI mbaghad meta qed jiprocessa applications jekk jiehu into consideration jekk editur hux irregistrat mad-DOI jew le.

Imhalled J Said Pullicino :

Jigifieri qed nikellmu online ...

Imhalled A Lofaro :

News portals ..

Imhalled J Said Pullicino :

News portals; dawka ma jkollhomx editur, jista' ikollhom u jista' ma jkollhomx editur registrat; dawk x' jaghmlu? Jigu maqtughin minn kull forma ta'..?

Ix-Xhud :

Again, jigifieri d-DOI l-aktar li jkun f' pozizzjoni tajba li jispjega l-proceduri tieghu....

Imhalled J Said Pullicino :

Fair enough

Ix-Xhud :

... nahseb li iva, irid ikun hemm xi forma ta' registrazzjoni biex id-DOI ikun jaf lil min qed jaghti l-access card.

Imhalled J Said Pullicino :

Per ezempju international press card kienet rikonoxxuta jew le?

Ix-Xhud :

L-international press card l-IGM toffri.., meta gara dan li nbidel minn press card ghal access card l-IGM bdiet toffri international press card ta' l-international federation of journalist li hija recognized ...

Imhalled J Said Pullicino :

International.

Ix-Xhud :

International. That being said ghal events tal-gvern huwa l-gvern li .. id-DOI li jiddeciedi.

Imhalled J Said Pullicino :

Irid jirrispondi d-DOI ghaliha din.

Ix-Xhud :

Iva.

Imhalled J Said Pullicino :

Jigifieri m' hemmx organizzazzjoni set up Malta fejn gurnalista jkun recognize bhala gurnalista minn l-organizzazzjoni indipendenti.

Ix-Xhud :

Ir-registru bhal issa huwa f' idejn id-DOI. Kien hemm il-hsieb meta ddahhlet il-ligi l-gdida li dan jinqaleb fuq l-IGM..

Imhalled J Said Pullicino :

Ghax id-DOI huwa ghal attivitajiet tal-gvern hu jigifieri!

Ix-Xhud :

Iva iva hekk hu. U hi ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Nahseb li huwa direttament taht Kastilja, taht l-OPM le d-DOI?

Chairman Imhalled M Mallia :

Iva.

Imhalled J Said Pullicino :

Probabbilment iva pero` jigifieri my point is illi kull attivita` ohra li mhix tal-gvern biex koperta b' dawn l-affarijiet.

Ix-Xhud :

Ehe le le, u fil-fatt wara li gara dan bdejna nohorgu press cards taghna bhala IGM jghidu press li fl-ahhar...; l-idea hi li inti jkollok biex tidentifika ruhek. Fl-ahhar minn l-ahhar ..

Imhalled J Said Pullicino :

Imma ma ghandhiex sahha legali dik.

Ix-Xhud :

Le ma ghandhiex sahha. Qatt ma kellha

Imhalled J Said Pullicino :

Qatt ma kellha.

Ix-Xhud :

Jigifieri parti mill-problema ta' dan kollu kienet li l-press card ma tohrogx minn l-ebda ligi jew minn l-edba-..., imkien ma hi imnizzla li l-card ittik access ghal hawnhekk jew ghal haga jew ghal ohra.

Imhalled J Said Pullicino :

Jigifieri l-problema ghadha maghna jigifieri.

Ix-Xhud :

Hekk fis-sens .

Imhalled J Said Pullicino :

S' issa.

Ix-Xhud :

Skont kif tqis il-press card. Jekk il-press card inti tqisa bhala identification jekk inti qieghed fit-triq xi hadd qallek – inti x' qed taghmel? Jiena press. Teknikament irid ikollok a card isused by a body, issa jekk hux l-IGM jew il-gvern li turi li inti press. Pero` le, teknikament ahna ma ghandniex provisions fil-ligi li jekk inti ghandek pess card per ezempju u jekk hemm crime scene tista' tidhol forsi bhal ma hemm f' certu pajjizi ohra.

Imhalled J Said Pullicino :

Ghax wiehd jippretendi nimmagina li f' professjoni, ghax hija professjoni illum taghkom, bhal taghkom tkun organizzata b' mod li xi hadd speci johrog, ma nghidlekx warrant, imma certifikat li inti ..

Ix-Xhud :

F' pajjizi ohra ..

Imhalled J Said Pullicino :

...u li tkun above government above anything.

Ix-Xhud :

Iva. F' pajjizi ohra l-press card tinhareg minn pess association bhal IGM..

Imhallef J Said Pullicino :

Hekk hu.

Ix-Xhud :

...jew peress li l-pajjizi jkollhom iktar minn wahda li mbaghad ikun hemm..

Imhallef J Said Pullicino :

Ikun hemm xi Tribunal ...

Ix-Xhud :

...hemm entita` fuqhom li tohrogom hi. Issa ahna oqvjament naqblu li r-registru jinqaleb ghal ghand l-IGM; pero` mhabba kif semmejtlek qabel li finanzjarjament l-IGM ma ghandhiex introjtu minn imkien, tirrikjedi certu struttura biex tamministra haga bhal din. Jigifieri kien hemm diskussjonijiet biex naraw kif jista' isehh dan u jekk hux possibbli. Hemm l-issue wkoll li, kif ghedtlok, f' pajjizi ohra jkollok iktar minn entita`..minn organization wahda ta' gurnalisti, u mbaghad ikollok entita` fuqha. Li fl-ahhar minn l-ahhar hawn Malta ahna ghandna l-IGM biss, li teknikament xi hadd ma jridx ikun parti minn l-IGM ahna dik imbaghad ghalih....

Imhallef J Said Pullicino :

Pero`taghna accreditation. Voldieri ..persons .. credited to..., voldieri intom illum officially m' ghadkomx..

Ix-Xhud :

Ghadhom f' idejn il-gvern.

Imhallef J Said Pullicino :

..

Ix-Xhud :

..only for ..

Chairman Imhallef M Mallia :

Intom bhala entita` rikonoxxuti mill-gvern?

Ix-Xhud :

Ahna voluntary organisation irregistrata.

Chairman Imhallef M Mallia :

Registrata bhala xiex?

Ix-Xhud :

Bhala voluntary organisation.

Chairman Imhallef M Mallia :

Bhala NGO.

Ix-Xhud :

Iva.

Chairman Imhallef M Mallia :

Imma s' hemmhekk biss ghandkom voldieri

Ix-Xhud :

Le x' hemmhekk biss ghandna ehe. Kien hemm ..

Chairman Imhallef M Mallia :

Ma ghandkomx l-awtorita` ufficjali biex tohorgu press cards jew hekk access cards?

Ix-Xhud :

Le.

Chairman Imhallef M Mallia :

M' ghandkomx.

Ix-Xhud :

Le ahna.

Imhallef A Lofaro :

Dik id-DOI biss.

Ix-Xhud :

Ahna hrignihom bhala soluzzjoni ghal fatt li l-gurnalisti ma kelhomx iktar card li tghid 'press' fuqha.

Imhallef J Said Pullicino :

Jigifieri jekk xi hadd ma jridx jaghti kasha ma jaghtix kasha.

Ix-Xhud :

Le, hekk hu.

Imhallef A Lofaro :

Id-DOI ghandu l-final say

Ix-Xhud :

Ghal affarijiet tal-gvern.

Imhalled A Lofaro :

Yes.

Chairman Imhalled M Mallia :

Qatt kellkom rapporti ta' theddid jew pressjoni indebita fuq il-gurnalisti dan l-ahhar?

Ix-Xhud :

Rapporti diretti ..

Chairman Imhalled M Mallia :

Minn ghand xi gurnalisti jew ..

Ix-Xhud :

Rapporti diretti fl-ahhar ftit xhur ma jidhirlix; I mean ikun hemm istanzi fejn tara xi haga fuq facebook jew ix hadd jigbidlek l-attenzjoni; u gie li kien hemm istanzi fejn xi hadd jghidlek isma' jiena ircivejt dan it-tip ta' harassment, iva. Pero` fl-ahhar ftit xhur ma jidhirlix, nahseb sa fejn naf jiena...

Chairman Imhalled M Mallia :

U dwar dak l-incident ta' Novembru li ghaddha kellkom xi rapporti dwar dak?

Ix-Xhud :

Ta' Kastilja qed..

Chairman Imhalled M Mallia :

Ta' Kastilja.

Ix-Xhud :

Ovvjament kien hemm hafna ghajdud fil-media fis-sens kienet ovvja x' kien gara; lanqas kien hemm bzonn rapport. Ahna ftahna protest gudizzjarju konna..

Chairman Imhalled M Mallia :

X' ghamiltu?

Dr Therese Comodini Cachia :

Kienu prezentaw protest gudizzjarju.

Ix-Xhud :

Konna pezentajna protest gudizzjarju fuq dak l-incident ghax ..

Imhallef A Lofaro :

Kellkom xi risposta?

Dr Therese Comodini Cachia :

Iva kien hemm.

Imhallef A Lofaro :

Iva?

Ix-Xhud :

Iva.

Dr Therese Comodini Cachia :

Nista' nipprezenthom jiena fil-kas

Imhallef A Lofaro :

Ok.

Imhallef J Said Pullicino :

Intom ghandkom lista ta' membri? Ghandkom statut l-ewwel nett?

Ix-Xhud :

Iva.

Imhallef J Said Pullicino :

Ghandkom statut. L-istatut jipprevedi li jkun hemm membership?

Ix-Xhud :

Iva membership.

Imhallef J Said Pullicino :

...membership. Jigifieri l-membri taghkom intom taghmlu atti biex tipproteguhom jekk ikun hemm diffikulta`?

Ix-Xhud :

'Tipproteguhom' skont ..

Imhallef J Said Pullicino :

Sa fejn tistghu ovvjament.

Ix-Xhud :

Ezatt. Jigifieri inti li tista' - tista' tohrog stqarrija, tressaq l-ilment lill-gvern, pero` iktar minn hekk l-IGM ma ..

Imhalled J Said Pullicino :

Kien hemm okkazjoni fejn kellkom tohorgu stqarrija ..?

Ix-Xhud :

Diversi drabi; hrigna stqarrijiet fuq kien hemm istanzi fejn ma hargitx press call lil kulhadd; jigifieri jkun hemm. Ikun hemm diversi istanzi minn dawn li tohrog stqarrija. Kien hemm drabi li kien hemm gurnalisti li gew agrediti jew li ..

Imhalled J Said Pullicino :

Imma ghandek inti? Dawn jista' ikollna ahna informazzjoni fuqhom?

Ix-Xhud :

Ma gibthomx mieghi pero` nista' insib l-istqarrijiet jigifieri u huma pubblici.

Imhalled J Said Pullicino :

Huma pubblici.

Ix-Xhud :

Ezatt.

Chairman Imhalled M Mallia :

Hrightu stqarrija kontu fejn kontu ghedtu li l-gurnalisti ma humiex protetti bizzejjed.

Ix-Xhud :

Jekk tfakkarni naqra liema...

Chairman Imhalled M Mallia :

Jekk ghandek ..

Ix-Xhud :

Jew meta..?

Chairman Imhalled M Mallia :

Wahda mill-press releases kienet taghkom din.

Dr Therese Comodini Cachia :

Ehe, kien hemm press release li harget l-IGM, pero` ma tellajtx kopja mieghi, u fl-ahhar ikkonkludejtu fejn iddikjarajtu illi l-IGM, jista' ikun li mhux fi zmierek, ghax inti July 2018

Ix-Xhud :

July 2018 iva.

Dr Therese Comodini Cachia :

Pero` intom iddikjarajtu u tlabtu li jibdew biex wiehed jahseb kif tista' taghti iktar protezzjoni lill-gurnalisti...

Ix-Xhud :

Iva.

Dr Therese Comodini Cachia :

U forsi tispjega jekk ghamiltux xoghol f' dan ir-rigward; 'il ghaliex jiena nifhem li l-membri taghkom mhux necessarjament huma l-iktar gurnalisti at risk, u allura jista' ikun li ma kollkomx l-istmpa kollha lanqas.

Ix-Xhud :

Le, ejja nibdew minn hawn; li jkollok mizuri jew li jkollok efforts biex l-intimidazzjoni lejn il-gurnalisti ma ssirx nahseb kollha naqblu li ghandha ssir. Rakkomandazzjonijiet specifici ma jidhirlix li kemm illi hemmhakk jiena ghallinqas li qatt ghamilna lill-gvern. Ovvjament gie li gbidna l-attenzjoni fuq meta nohorgu stqarrijiet per ezempju bl-isem tal-gurnalist, jew kif qed nghidu li l-press call ma ssirx dejjem ghal kulhadd; li qisek qed taghti lil dak li jkun x' jifhem li forsi newsroom mhix importanti daqs ohra. Pero` le, proposti ufficjali qatt ma ddiskutejna. Jigifieri minn kemm domt hemmhakk jiena hafna mid-diskussjonijiet mal-gvern kienu dwar il-media register u dwar din l-issue tal-press cards. Apparti l-istqarrijiet li hrigna meta ovvjament xi hadd jigbdilna l-attenzjoni li jkun hemm xi problema le ma kienx hemm.

Imhallelf J Said Pullicino :

Is-segretarju baqa' l-istess? Is-segretarju ta' l-IGM baqa' l-istess?

Ix-Xhud :

Le, gie elett f' Lulju ta' l-2018 ..

Imhallelf J Said Pullicino :

U qablek min kien hemm president?

Ix-Xhud :

Norma Saliba.

Imhalled J Said Pullicino :

Norma Saliba?

Imhalled A Lofaro :

Ehe Norma niftakar.

Imhalled J Said Pullicino :

Per ezempju c-cirkostanza fejn gurnalista jigi akkuzat b' serje ta' libelli l-famuza slap whatever, dika qatt hadtu konjizzjoni taghha intom?

Ix-Xhud :

Mela, wara, jiena dhalt wara li kien hemm ovvjament l-issue tal-islap li giet diskussa hafna iktar milli qabel kienet fl-inews. Ahna dejjem tlabna li jkun hemm clarity fuq l-islap jigifieri; naf li kien hemm proposta min-naha ta' l-oppozizzjoni; kien hemm il-gvern li kien qal li ma tistax tithaddem. Ma kienx hemm carezza ta' x' jista' isir. Pero` le, bhala IGM il-pozizzjoni taghna dejjem baqghet li ghandu jkun hemm soluzzjoni, li ghandu jkun hemm ..

Imhalled J Said Pullicino :

Ha nghidlek ghaliex, ghax ahna wahda mit-terms of reference taghna hija jekk il-gurnalisti humiex ...protetti. Jekk hemmx bizzejjed kopertura anke mbaghad provisions kriminali illi hemm bzonn jigu rrangati jew modifikati, u fuq dan l-issue li jkollna ghajnuna wkoll bhala Bord, jigifieri konna min-naha taghkom bhala institute x' inhi s-sitwazzjoni l-pozizzjoni taghkom fuq certi affarijiet. Nin jista' ikun l-iktar persuni li jistghu jghinuna fil-bicca xoghol?

Ix-Xhud :

Il-pozizzjoni tal-islap hi li f' attwalment li inti ehe jista' jkollok lil xi hadd li jista' jiftahlek f' kaz ta' libell barra minn Malta u li dik tkun problematika. Jigifieri x' issa ghad m' hemmx garanzija li jekk din tinqata' kontrik inti protett.

Imhalled J Said Pullicino :

Hekk hu hekk hu.

Ix-Xhud :

Jigifieri minn dak l-att nixtiequ li jkun hemm soluzzjoni. Issa minn l-aspett legali ta' implimentazzjoni taghha jigifieri jrid ikun hemm ligi proposta li forsi ..

Imhallef J Said Pullicino :

Qatt ma ghamiltu, l-ezercizzju qatt ma sar min-naha taghkom, forsu avukati u hekk?

Ix-Xhud :

Le. Ir-rizorsi ta' l-IGM ma humiex vasti hafna u kulhadd jahdem hu bhala volontarjat, jigifieri jiena lanqas ma nhossni f' pozizzjoni li nikteb il-ligi jien, jew nipproponi kif ghandha ssir.

Imhallef J Said Pullicino :

Jigifieri kien hemm emenda ghal libell kriminali, ghax iktar reat kriminali.

Ix-Xhud :

Iva hekk hu. U dak jigi konsultat l-IGM jigifieri u ..

Imhallef J Said Pullicino :

Barra fuq din gie konsultat fuq affarijiet ohrajn l-IGM? Sa fejn taf inti.

Ix-Xhud :

Kiem ili hemmhekk jien le. Naf li kien hemm konsultazzjoni dwar il-ligi tal-press il-gdida l-Media and Information act

Imhallef J Said Pullicino :

Ehe.

Ix-Xhud :

Jigifieri dak iz-zmien kien hemm ..

Imhallef J Said Pullicino :

U min kien president dak iz-zmien?

Ix-Xhud :

Norma Saliba kienet.

Ix-Xhud :

Norma Saliba.

Dr Therese Comodini Cachia :

Nahseb li hija dik li harget f' Dicembru ta' l-2017 fil-fatt ftit qabel ma ha l-pozizzjoni hu. Pero` ..

Ix-Xhud :

Fis-sens ovvjament il-kunsens jibqa'...

Dr Therese Comodini Cachia :

Mhix available online jigifieri fuq il-website taghkom; jekk tista' tghaddilna kopja forsi jkun ahjar.

Ix-Xhud :

Ok.

Imhallelf A Lofaro :

Iva.

Dr Therese Comodini Cachia :

U mbaghad hemm ukoll rappurtagg dwar press release; ir-rappurtagg huwa tat-3 ta' Mejju 2019 li hija waqt it-terminu tieghek nahseb. U hawnhekk jghid *government should take steps for journalist to report freely*; u bhala parti minn dan ir-rappurtagg jindika illi *IGM's release on wealth press freedom day they are warnings about negative perceptions of the media during elections*. Forsi wkoll tista' jekk tindika jekk ghamiltux xi ricerka jew xi proposti f' dan ir-rigward?

Ix-Xhud :

Le, ricerka le ma kienx hemm ricerka u lanqas proposti. Imma dik..; ma nafx in relation to what kienet din il-..; ovvjament meta jkun hemm cirkostanzi fejn xi hadd gie ..

???:

.....

Ix-Xhud :

Ehe fejn ikun hemm cirkostanzi li xi hadd gie intimidat, jew per ezempju l-fatt li kien hemm l-investigazzjoni kienet qed iddum; dawn huma concerns ghalina jigifieri u dejjem tfakkarhom fl-istqarrija u tghid ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Biex nifhem sew, jigifieri l-IGM bhala IGM, issa jiena nifhem illi ghandkom hafna mill-membri illi huma per ezempju gurnalisti sportivi u allura

Ix-Xhud :

Hemm tahlita ..

Dr Therese Comodini Cachia :

.. ma humiex ser ikun kollha l-istess livell ta' theddid. Imma bhala IGM ghamiltu xi diskussjonijiet, xi ricerka, xi laqghat, debate, dwar ir-riskji ta'

membri taghkom u kif dawk ir-riskji x' inhuma, u intom x' tipproponu biex dawk ir-riskji jigu mitigati?

Ix-Xhud :

Kif ghedtiek, ricerka per se le qatt ma kien hemm. Ahna l-membri taghna dejjem avvezajnihom li meta jkun hemm harassment per eżempju online jew..., li jmorru ghand il-Pulizija u jinformat lilna halli nkunu nistghu naghmlu follow-up. Le, in terms dwar jekk qattx laqqajna l-membri taghna kollha ghal diskussjoni specifikatament fuq mizuri li jistghu jittiehdu le ma kienx hemm.

Imhalled J Said Pullicino :

Ha nghdilek, taf li giet il-Kummissjoni Venezia hawn; u jekk niftakar tajjeb bal-ament f' dak ir-rapport taghhom hemm inkluz illi l-gurnalisti ma humiex bizzejjed u adegwatament protetti. Intom b' xi mod ikkontribwejt ghal dik id-diskussjoni jigifieri?

Ix-Xhud :

Le.

Imhalled J Said Pullicino :

Avvicinawkom b' xi mod?

Imhalled A Lofaro :

Ma iltaqghux maghkom?

Ix-Xhud :

Le.

Imhalled J Said Pullicino :

....le.

Imhalled A Lofaro :

Li iltaqghu maghna darba meta kienu gew hafna press freedom organizations u iltaqghet maghna l-PEN international biss kienet.

Chairman Imhalled M Mallia :

Kellkom ilmenti minn ghand il-gurnalisti illi f' certa sqarrijiet f' certa sitwazzjonijiet certa gurnalisti li jkunu biex nghidu hekk tal-partit tal-gvern jkunu iktar agevolati minn ohrajn?

Ix-Xhud :

Ara hemm issue, jigifieri hija issue ..

Chairman Imhallef M Mallia :

Ghax jiena, kulhadd jarhom fuq it-television dawn. Meta jkunu xi intervisti lil xi membru tal-gvern jekk ikun ta' certa stazzjon dan il-membru ikun iktar free bl-informazzjoni

Imhallef A Lofaro :

Anke fil-press conferences qed tigi innotata wkoll.

Chairman Imhallef M Mallia :

U jekk ikun hemm xi hadd minn x' imkien iehor ikun hemm certa oppozizzjoni, certa breaks.

Ix-Xhud :

L-access ghall-informazzjoni ma hijiex dejjem l-istess. Jigifieri tvarja minn Ministeru ghal iehor, minn gurnalist ghal iehor. Jigifieri wahda mir-rakkomandazzjonijiet ghandha tkun li jkun hemm protokoll ghal tac-civil ghal mod ta' kif jigu ihhendiljati l- ..

Imhallef A Lofaro :

Jigifieri inti qed tikkonferma li hemm certu diskriminazzjoni fejn jidhlu gurnalisti u meta si tratta ta' coverage lil xi Ministeri lil xi Ministeri, Prim Ministri etc.

Ix-Xhud :

Jekk hux..., mela ara, kien hemm, kien hemm cirkostanzi fejn kien hemm jew harget press call jew kien hemm Ministeru mar jigifieri dak dokumentat ...

Imhallef A Lofaro :

Press conference, jien naf?

Ix-Xhud :

..u ma jkunx hemm kulhadd. Ikun hemm per ezempju jew....

Imhallef A Lofaro :

Ehe, imma jkunu qalu lil kulhadd?

Ix-Xhud :

Mhux dejjem, jigifieri niftakar kien hemm darba sa fejn naf jien kien hemm investigazzjoni min-naha ta' l-istandards fil-hajja pubblika nahseb li kienet press conference ta' dak iz-zmien il-Ministru Konrad Mizzi fejn ma kienx hemm kulhadd, u ahna konna hrigna staqrija u ..

Imhalled J Said Pullicino :

...rapport

Ix-Xhud :

....u l-Kummissarju fil-fatt ghamel ir-rapport tieghu.

Imhalled A Lofaro :

Iva.

Ix-Xhud :

Fejn jidhlu l-mistoqsijiet, bghatt mistoqsijiet, ikun hemm.., mhux ser nghidlek dejjem ghax ikun il-gurnalist; jista' ikun dizorganizzazzjoni. Pero` hemm realta` li iva li inti gieli tibghat mistoqsijiet u tibqa' minghajr twegiba.

Imhalled A Lofaro :

Jigifieri din qed turriskontrawha.

Ix-Xhud :

Din ..

Imhalled A Lofaro :

Din hija reali jigifieri.

Ix-Xhud :

U hija problema, jigifieri inti ma tistax ..

Imhalled A Lofaro :

Problema reali; ok.

Ix-Xhud :

Ma tistax tibghat mistoqsijiet, ma twegibnix, u mbaghad wara li tkun ippubblikata l-istorja tghid – eh!, ghax l-istorja ma kinetx inkibet jew il-fatti huma hziena! Imma jekk jiena ..

Imhalled A Lofaro :

Imma turriskontraw id-diskriminazzjoni wkoll f' dan is-sens? Biex tkun cara ta.

Ix-Xhud :

Gie li jkollok lil xi hadd li jibghat u jghidlek per ezempju jien ma wigbunix. Issa jekk hux lil kulhadd qed jigri hekk, jekk hux qed jigri ghax hu dak il-gurnalsit jew ghax ..

Imhalled A Lofaro :

Ma tahsbux li ghandkom tinvestigaw jekk hemmx diskriminazzjoni jew le?

Ix-Xhud :

Iva, inti tohrog stqarrija jekk inti qed tara li hawn issus bhal dawn, jew tikteb; ifisser iva, le hemm bzonn li ..

Imhalled A Lofaro :

U meta taghmlu, taghmluha din qeghdin

Ix-Xhud :

Iva iva jigifieri ...

Imhalled A Lofaro :

Meta taghmluha jaghtukom risposta tajba jew sodisfacenti?

Ix-Xhud :

Mhux ..

Imhalled A Lofaro :

X' inhu?

Ix-Xhud :

Le.

Imhalled A Lofaro :

Le; grazzi.

Imhalled J Said Pullicino :

Ha nigu ghal daqsxejn iktar konkret, daqsxejn itkar konkret. Mela taqbel mieghi illi parti mill-problema fil-pajjiz tista' tkun nuqqas ta' trasparenza minhabba li l-gurnalisti u hadd iehor ma jkollomx risposta ghal affarijiet li ghaliha ghandhom dritt ghal risposta

Ix-Xhud :

Iva

Imhalled J Said Pullicino :

All right. Kellnaimportanti hawn Malta fejn wiehed talab informazzjoni u l-informazzjoni ma gietx, u forsi sal-lum ghadha ma gietx. Per ezempju nsemmilek ta' l-isptarijiet, tajjeb? Dak band' ohra, imma jigifieri intalbet l-informazzjoni u l-kuntratt ma hareg qatt. Hemm il-kwistjoni anke incidenti ohrajn ta' certa serjeta`; tintalab l-informazzjoni u l-informazzjoni ma tigix.

Issa f' dawn ic-cirkostanzi, l-atteggjament ta' l-IGM x' inhu? Ghaliex nahseb jien, ma nafx, imma nahseb illi wahda minn l-affarijiet li tipprovoka ta' certa reazzjoni anke mill-gurnalista huwa l-fatt illi ma jkollhomx informazzjoni. Fthemna? Kellkom xi stand fuqha din? Haddu xi ..

Ix-Xhud :

Ahna jekk xi hadd, u onestament ma nistax niftakar fl-ahhar xhur jekk kienx hemm xi hadd specifikatament li kien kiteb u qal – jiena mhux qed iwegbuni

Imhalled J Said Pullicino :

Per eżempju kien hemm l-isptarjiet, kien hemm il-power station. Hafna affarijiet ta' certa importantza. Issa forsi ma gewx ghandkom, kollox sew ..

Ix-Xhud :

Ezatt; jekk hadd ma gie ghandna u qalilna

Imhalled J Said Pullicino :

Ghax jekk hadd ma giet ghandkom ma ghamiltu xejn ovvjament fl-involvement; imma jigifieri r-reazzjoni tal-gurnalist xi tkun fuq xi haga bhal din ...

Ix-Xhud :

Jekk huwa l-kaz li xi hadd gie ghandna u qalilna isma' jiena mhux qed ninghata l-informazzjoni, iva ahna mbaghad niktbu u niffollowjawha. That bieng said ma nistax niftakar fl-ahhar xhur – fl-ahhar sena xi hadd li kiteb specifikatament jghid; per eżempju kellna hanfa complaints fuq il-press calls, li mhux dejjem johorgu ghal kulhadd u dejjem hrigna stqarrija u ghedna li dan mhux accettabbli.

Imhalled A Lofaro :

Jigifieri mhux kulhadd ikun avzat bihom hux veru?

Ix-Xhud :

Ehe, l-ewwel nett mhux kull kulhadd ikun avzak, jew li ssir telefonata qabel lil dak li jkun, jew Media House jew ohra tithalla barra. F' dak il-kaz iva tohrog stqarrija u tghid – isma' dan mhux accettabbli.

Imhalled A Lofaro :

Ghax dan ma ghandux ikun; kulhadd ghandu jkun informat. Mhux hekk?

Ix-Xhud :

Hekk hu. Fejn jidhol imbaghad risposti ghal mistoqsijiet huwa daqsxejn iktar difficli biex....

Imhallef J Said Pullicino :

Ma japplikax ghalikom biss; japplika anke ghal Parlament ..

Ix-Xhud :

Iva ghal kulhadd.

Imhallef J Said Pullicino :

.. jigifieri dan tista' tkun sistema tal-gvern ukoll kif wiehed jagixxi, qed tifhem? Pero` li jinteressani to know hija r-reazzjoni tal-gurnalist xi tkun?, illi jkompli isus ghall-informazzjoni u allura ggib reazzjoni jew inkella tghid ma naghmilx, mela ha nieqaf hemm.

Ix-Xhud :

Nahseb ha tvarja minn gurnalist ghal iehor, minn sugett ghal iehor, minn storja ghal ohra. Jigifieri dan ser ikollok stejjer li forsi tispicca tinsa ghax qatt ma wiegbuk u ma kinetx storja kbira. Ikun hemm affarijiet li tibqa' tipprova. Jigifieri mhux kull gurnalist qed jahdem fuq l-istess affarijiet jew mhux kull gurnalist ha jghidlek - isma' ha mmur ghan l-IGM, ghax jghidlek fl-ahhar minn l-ahhar - l-IGM x' ha taghmel? Jigifieri hemm ...

Chairman Imhallef M Mallia :

Meta ssibu ruhkom iffaccjati b' din is-sitwazzjoni, x' soluzzjoni toffru? Fis-sens illi intom stqarrijiet biss tohorgu? Ghandkom xi mezz iehor ta' sanzjoni?

Ix-Xhud :

Le.

Chairman Imhallef M Mallia :

M' hemmx?

Ix-Xhud :

Sakemm il-gvern ma jkunx dispost li jghidlek - isma', ejja ha naraw, ha nbidlu l-affarijiet kif ser jahdmu, jigifieri l-IGM ..

Imhallef A Lofaro :

M' hemmx awtorita` fejn tistghu tirrapportaw?

Ix-Xhud :

L-IGM tifflegja xi haga tista' in public, pero` l-IGM kif qed nghdilek, l-IGM ma ghandhiex sahha li tista' iggieghel lill-gvern jew li tista'- ...le m' hemmx.

Chairman Imhallef M Mallia :

M' hemmx.

Imhalled A Lofaro :

Jistghu juzaw mezz iehor il-gurnalisti apparti milli jigu l-qorti jigifieri?

Ix-Xhud :

Ghandek freedom of information request

Imhalled A Lofaro :

Hekk hu.

Ix-Xhud :

..li tista' taghmel ir-rikjesta. Pero` dik imbaghad ovvjament hemm il-ligi u ..

Imhalled A Lofaro :

Dik pjuttost effettiva nahseb.

Dr Therese Comodini Cachia :

Lanqas xejn.

Ix-Xhud :

Ha jkun hemm istanzi fejn ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Lanqas xejn.

Ix-Xhud :

....ehe forsi ma tiehux l-informazzjoni ghall-argument legalistiku li inti mbaghad trid qisek ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Pero` xtaqt naghmel domanda specifikata fuq il-Freedom of Information Act.

Imhalled A Lofaro :

Ezatt, iva.

Dr Therese Comodini Cachia :

Din l-ahhar sena - sentejn kien hemm rapporti fil-gazzetti fil-media lokali illi it-talbiet tal-gurnalisti ghall-informazzjoni kien hemm persentagg qawwi iktar mis-soltu li kienu qed jigu michuda. Jekk dan tafx bih u jekk taf bih l-IGM haditx xi azzjoni fuqu

Chairman Imhalled M Mallia :

Xi azzjoni.

Ix-Xhud :

Naf li rajt l-istorja. Lilna hadd ma gien ghandna b' complaint fuq freedom of information request specifika.

Dr Therese Comodini Cachia :

Imma jekk taraw l-istorja ma tagixxux fuqha?

Ix-Xhud :

Trid tkun taf fl-ahhar minn l-ahhar ghalfejn gew michuda wkoll jigifieri. Nifhem li hemm il-ligi li ittik jigifieri fis-sens-..., hafna drabi dan hadd ma jghidlek l-FOI michuda, full stop! Ikun hemm ir-raguni legali li ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Imma l-IGM qatt ma ccelingjat cahda jigifieri ta' freedom of information.

Ix-Xhud :

Le hadd qatt.., as a general rule l-IGM jekk tigi avvicinata minn gurnalist li jghid - isma' jiena kelli din il-problema, iva ha tistaqsi jew tara kif ghandha taghmel, pero ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Ha naghtik eżempju. Per eżempju jekk jiena gurnalist u gejt quddiemek, issa din ipotetika, imma biex nipprova nara x' jaghmel l-IGM kieku. Jekk jiena gurnalist u tlabt informazzjoni fuq il-kuntratt ta l-Electrogas u fuq il-laqghat li graw dwar l-Electrogas u tigrini risposta u tghidli minhiex ser naghtik din l-informazzjoni 'l ghaliex l-informazzjoni hija kummercjament sensittiva. U nigi ghandkom bhala gurnalist. Intom tistghu taghmlu xi haga? U jekk iva x' taghmlu?

Ix-Xhud :

Le ma nistghux. Li nistghu naghmlu naghmluha pubblika u nghidu isma' dan x' qed jigri mhux jinghata l-informazzjoni; pero` fil-verita` ma nistax ingieghel lill-gvern ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Ok.

Imhallel A Lofaro :

Pero` ma ghandkomx xi ghaqda internazzjonali li tistghu tinformawha?

Ix-Xhud :

Hemm ahna jigifieri affiljati mal-European Federation of Journalists ..

Imhalled A Lofaro :

U ma taghmlux hekk? Ma tinformawhomx?

Ix-Xhud :

Lanqas l-IFJ ma tista' iggieghel lill-gvern ...

Imhalled A Lofaro :

Ma tistax iggieghel, imma jkun hemm iktar sahha nasheb jekk tinformawhom.

Ix-Xhud :

Jista' jaghti l-kaz. Qatt ma informajnihom fuq kazijiet specifici hekk; one) ghax qatt ma waslulna, u secondly all right, jista' ikun hemm li jkunu informati, pero` ma.. fil-prattika ma jistghu jaghmlu xejn.

Imhalled J Said Pullicino :

Pero` l-problema hi li f' dan il-pajjiz .

Imhalled A Lofaro :

Hadd ma jista' jaghmel xejn..

Dr Therese Comodini Cachia :

Hadd ma jaghmel xejn.

Imhalled J Said Pullicino :

....giet assassinata gurnalista. Issa jien qed nimmagina li wara li sehh dan l-incident, insejhulu incident, l-IGM jghid dan hawn x' ser jigri? Ahna kollha f' riskju qeghdin, suppost. Sakemm mhux kulhadd qieghedxi bicca....., nahseb li kull min qieghed f' xi forma indipendenti qieghed at risk. Wara dan l-incident x' gara? Ghamiltu xi haga intom bhala assocjazzjoni? Dan mhux qed nikritakakom ghax naf sew hawn f' Malta x' inhuma assocjazzjonijiet.

Imhalled A Lofaro :

M' ahniex b' xi mod nikkritikaw.

Imhalled J Said Pullicino :

Imma bhala fatt issa, bhala fatt irragixxejtu ghal din ic-cirkostanza?

Ix-Xhud :

Immedjatament wara ma kontx hemmhekk jien. Kemm ilni hemmhekk jiena ovvjament meta tara affarijiet li .. l-ewwel nett tfakkar dejjem li ghandu jsir gustizzja f' dan il-kaz biex inti jkollok mohhok mistrieh anke tkun taf ghalfejn gara u ma garax. U meta naraw issues jew meta specjalment jitressqu issues lilna li ahna nhossu li jmorru kontra l-principju li bih il-gvern ghandu jmexxi u

ghandu jkun hemm..ghanda ovvjament nohorgu stqarrija u nghidu li dan huwa il-kaz. U anke jigifieri jekk tkun

Imhallef J Said Pullicino :

Ma tlabtux il-protezzjoni tal-Pulizija per ezempju?

Ix-Xhud :

Fuq ...? Le fuq ..

Imhallef J Said Pullicino :

B' mod generali

Ix-Xhud :

F' kaz specifiku jew fuq kull..?

Imhallef J Said Pullicino :

Le, b' mod gnerali, jigifieri li ghandhom jittiehdu passi biex jigu protetti certi nies at risk hu!

Ix-Xhud :

Jiena sincerament nahseb li l-Pulizija jigifieri hija responsabbilta` taghhom ukoll li jkunu jafu fis-sens ...

Imhallef J Said Pullicino :

Fair enough fair enough.

Ix-Xhud :

...jigifieri li jiena ma nistax inkun naf il-Pulizija x' informazzjoni ghandha u x' ma ghandhiex. Ghandi nippretendi li jekk hemm gurnalisti specjalment qed jiktbu u qed isegwu certi stejjer li l-Pulizija secret service ghandhom ikunu proactive bizzejjed li tinghata l-protezzjoni. Ma nistax nghid hemmhekk ..

Imhallef J Said Pullicino :

F' sitwazzjoni ideali hekk hu, ghandek ragun.

Ix-Xhud :

Le hekk hu. U fl-ahhar minn l-ahhar jekk gurnalist mar fuq il-Pulizija u qalilhom jien nixtieq protezzjoni, huwa mod. Jekk ghandix nippretendi li l-Pulizija jzomm..

Imhallef J Said Pullicino :

Le le, jien qed nghidlek fic-cirkostanzi partikolari li sehhew

Ix-Xhud :

Le f' cirkostanzi partikolari jekk speċjalment xi hadd qed iħoss theddida reali jtw thoss li għandu.., l-ewwel nett hu jinforma lilna u kif ukoll lill-Pulizija biex naraw li iva ikun hemm dik il-protezzjoni. Pero` li nitlob lill-Pulizija qatt ma tlabna protection .

Imhalled J Said Pullicino :

U bhala assocjazzjoni hadtu stand intom?

Ix-Xhud :

...

Imhalled J Said Pullicino :

Bhala assocjazzjoni hadtu stand intom li .

Ix-Xhud :

Nieħdu stand eħe; kien hemm diversi istanzi fejn kien hemm jew harassment online, jew kien hemm gurnalisti li gew avvicinati waqt li qed jagħmlu xogħolhom, jew per eżempju xi hadd jipprova jgħattilhom il-camera; dan kollu huma...; Tlabna azzjoni aħna anke meta kienu jirrigwardaw id-Dipartimenti tal-gvern, tlabna li ssir investigazzjoni u li jara li jittieħdu passi kontra dak li jkun. Għax il-gurnalist għandu jithalla jahdem mingħajr xkiel.

Imhalled J Said Pullicino :

Imma donnu qisu jonqos xi haga fil-.. tagħkom .

Ix-Xhud :

Jigifieri illi meta ..

Imhalled J Said Pullicino :

..... snien, bil-Malti.

Ix-Xhud :

Il-limitazzjoni ta' l-IGM ..

Imhalled J Said Pullicino :

..għax l-affarijiet huma..

Ix-Xhud :

Iva.

Imhalled J Said Pullicino :

Mħux hekk? Hekk jidhru.

Ix-Xhud :

Kemm bhala snien u kemm bhala rizorsi taghha biex anke tkun tista' tikkummissjoni studju; hemm hafna iktar x' jista' isir

Imhalled J Said Pullicino :

U fuq li xtaqna li tghina inti, li .. jrid isir.

Ix-Xhud :

Iva, le, kien hemm, jigifieri kif ghedtlek; il-fatt li l-kunsill ta' l-IGM maghmul minn seba' min-nies, kollha jahdmu volontarjat wara l-hin tax-xoghol. Limitat x' jista' isir. Jekk l-IGM ikollu forsi iktar sahha, jew kif qed tghid inti iktar snien biex ikun jista' jaghmel certu affarijiet iva jkunu. Pero` oovjament trid tinbena l-istruttura madwar l-IGM biex daww is-snien jistghu jigu..

Dr Therese Comodini Cachia :

Fi kwistjoni fejn forsi jkun hemm membru ta' l-IGM gurnalist illi jilmenta dwar kif gurnalist iehor ikun ikkummenta dwaru jew kiteb stejjer dwaru, l-IGM jidhol bejn daww iz-zewg gurnalisti biex jimmedja jew johrog l-istess metodu l-istess azzjoni ta' stqarrija ghall-istampa u tieqaf hemmhekk? Kif? Issa, ghax qabel konna qeghdin nitkellmu dwar l-IGM u agir tal-gvern. Imma hemm sitwazzjoni partikolari fil-kaz ta' Daphne Caruana Galizia fejn l-IGM harget stqarrija kontra taghha u allura nixtieq li ndahhal l-element ta' l-IGM, hu stess, ir-realizzjoni tieghu mal-gurnalisti li ma humiex membri tieghu

Imhalled J Said Pullicino :

Li ma humiex membri tieghu.

Dr Therese Comodini Cachia :

Ma kinetx membru tieghu imma....

Imhalled A Lofaro :

Ma kinetx membru tieghu le.

Dr Therese Comodini Cachia :

..l-artikolu kienu dwar membru mhux biss membru, membru tal-Bord. U jekk tiftakar din l-istqarrija x' sar qabel ma harget l-istqarrija? Jigifieri kif ivverifikajtu r-rappurtagg?

Ix-Xhud :

Zgur li ma kinetx fi zmieni. Jigifieri kemm ilni Chairman jiena qatt ma kien hemm distinzjoni bejn gurnalist li huwa membru jew li ma hux. Jigifieri jekk hemm agir li qed imur kontra l-gurnalizimu jew il-principji li jkollok a free

press ma taghmilx differenza jekk jkunx membru jew le. Stqarrija fuq Daphne Caruana Galizia ma nafx jekk tistax tghidli meta kienet pero` ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Kien hemm involuta ..., kien hemm membru jismu ..jisimha Gulia Farrugia nahseb.

Ix-Xhud :

Zgur mhux fi zmieni

Dr Therese Comodini Cachia :

Gulia Farrugia. Mhux fi zmierek?

Ix-Xhud :

Zgur mhux fi zmieni.

Dr Therese Comodini Cachia :

Pero` niprezentaha jiena lill-Bord fil-kas. Zewg domandi li xtaqt naghmillek, wahda l-media pluralism monitored illi jigi ippubblikat ta' kull sena, u li jikkalkula jew jipprova jaghmel moniteragg ta' livell of press freedom Malta, illi ma' tul iz-zmien, anke issa nipresenta anke dawn lill-Bord, kien hemm kummenti fuq sena minn sena jghollu r-riskju tat-theddid fil-konfront ta' gurnalisti. Jigifieri minn low spicajna ghal medium. L-IGM tiehu dawn in consideration? U jekk tikkonsidrhom x' taghmel dwarhom?

Ix-Xhud :

Tehodhom, ovvjament tehodhom into consideration. Il-fatt li kien hawn gurnalista li nqatlet fil-pajjiz ovvjament huwa parti mir-raguni ghalfejn dan ir-ranking qed jinbidel.

Imhalled A Lofaro :

Mhux hekk?

Ix-Xhud :

Jigifieri sa certu punt l-ahhar sentejn – tlieta kienu dominati minn.. jekk hu rapport wara l-iehor. L-IGM tipprova kif qed nghidu bis-sahha li ghandha jigifieri, meta jkun hemm xi haga li tidher li hija hazina li titkellm u li tghid li dan huwa hazing. Pero` le; iktar minn hekk ma hemmx wisq

Chairman Imhalled M Mallia :

Pero` ma tkunux inkwetati meta taraw illi ..

Ix-Xhud :

Tkun inkwetat .

Chairman Imhallef M Mallia :

...illi r-rating tal-press freedom ta' Malta dejjem niezel?

Ix-Xhud :

Huwa, huma inkwetanti hafna ovvjament

Chairman Imhallef M Mallia :

What are you going to do about it?

Ix-Xhud :

Well. I mean again sa certu punt ma huwiex ahna li rrid inbidlu; jigifieri jekk hemm problema ta' access ta' information min-naha tal-gvern, jekk hemm issues bhal dawk l-IGM titkellem biss tista'. Fl-ahhar minn l-ahhar irid ikun hemm ir-rieda illi dawn l-affarijiet jigifieri jiddahhlu mizuri ..

Imhallef A Lofaro :

Imma jigu flagged dawn l-issues?

Ix-Xhud :

Jigu flagged. Jekk l-IGM harget tqarrija tkellmet fuq xi haga jigifieri it is ..

Imhallef A Lofaro :

Jigifieri taghtu kas; qeghdin taghtu kas u you bring it to the attention

Ix-Xhud :

Ovvjament imma ma tohrog stqarrija fuq kull haga li tara; jigifieri ghax ovvjament lanqas ma tista' toqghod pulizija fuq facebook! Pero` yes as a general rule ..

Imhallef A Lofaro :

Jien mhux qed nghid inti biss ...

Dr Therese Comodini Cachia :

Din mhux fuq facebook ta

Imhallef A Lofaro :

..membri ohrajn li jinfurmawk hu!

Dr Therese Comodini Cachia :

U forsi l-ahhar domanda li xtaqt nipproponi, pero` nahseb li ma kinetx fi zmienek, jigifieri jista' ikun illi ma tafx x' ghamel l-IGM. Meta kienet ghaddejja l-ligi tal-Media and Information Act, il-ligi dwar il-media u l-libelli, jekk l-IGM kien involut fil-konsultazzjoni mill-gvern u x' tip ta' konsultazzjoni kienet inzammet ma' l-IGM. Il ghaliex ovvjament din hija ligi li taffettaw lilkom l-iktar

Ix-Xhud :

Kien qabel zmienet jigifieri.

Dr Therese Comodini Cachia :

Kien qabel zmienek..

Ix-Xhud :

..il-ligi sa fejn naf jien dahlet f' xhur qabli, ftit xhur qabel

Dr Therese Comodini Cachia :

Qabel jigifieri ma tafx jekk kienx hemm ...

Ix-Xhud :

..jigifieri l-konsultazzjoni terqa' kienet qabel, ghax imbaghad kien hemm l-elezzjoni u kien hemm..

Dr Therese Comodini Cachia :

Jigifieri jekk kien hemm konsultazzjoni ta' l-IGM inti li kont gurnalist dak inhar ma tkunx ippartecipajt f' dik il-konsultazzjoni.

Ix-Xhud :

Le. Ma nafx jekk kienx hemm konsultazzjoni ma' l-edituri jigifieri; jidhirli li kien hemm

Dr Therese Comodini Cachia :

Le ma kienx hemm, serraq mohhok.

Ix-Xhud :

..ma kienx hemm..

Imhalled J Said Pullicino :

Jista' ikollna kopja ta' l-istatut?

Ix-Xhud :

Iva mela.

Imhalled J Said Pullicino :

U l-membri taghkom jirregistraw minn rajhom jew inkella ghax ikunu impjegati ma' xi gurnal?

Ix-Xhud :

Le minn rajhom.

Imhalled J Said Pullicino :

Minn jhom.

Ix-Xhud :

Jigifieri mhux kulhadd huwa membru.

Imhalled J Said Pullicino :

Jigifieri jkun freelance u jirregistra mieghek.

Ix-Xhud :

Iva.

Imhalled J Said Pullicino :

Pero` jrid ikollu konnessjoni ma' xi gurnalismu jew inkella per ezempju dawna li jkunu online u dawn li jaghmlu dawn in-news portals dawna jistghu jigu jirregistraw maghkom xorta?

Ix-Xhud :

Jistghu, ovvjament ahna rridu naraw l-application ta' dak li jkun. Ir-regola illi nuzaw hija jew inti tkun qed tahdem ma' gurnal li jkollok firma ta' l-editur, jew ghallinqas tista' turina li hija li inti cert li huwa minn l-income tieghek gej mill-gurnalizimu ghall-inqas, li qed taghmel..

Imhalled J Said Pullicino :

Hemm dawn iz-zewg rekwiziti ...

Ix-Xhud :

Iva.

Imhalled J Said Pullicino :

Jew l-income jew il-gurnalizmu jew inkella tkun ..

Ix-Xhud :

Jigifieri ahna rajna x' jigri barra minn Malta u specjalment meta konna f' dan id-diskussjonijiet dwar il-press card, dawr ir-registru u kif jahdmu l-affarijiet, u jidher li hafna mill-pajjizi juzawhom.

Imhallef J Said Pullicino :

Issa dan l-online portals dawn ikollhom generalment xi hadd responsabbli ghalihom.

Ix-Xhud :

Iva.

Imhallef J Said Pullicino :

Dak l-editur jew le?

Ix-Xhud :

Sorry?

Imhallef J Said Pullicino :

Dawn li jkollhom online portals dawn ikollhom xi hadd responsabbli to manage it.

Ix-Xhud :

Yes.

Imhallef J Said Pullicino :

Dik il-persuna tekwiperawha intom ma' editur jew le?

Ix-Xhud :

Jekk qed taghmel xoghol ta' editur ..

Imhallef J Said Pullicino :

Le le ifhimni, ...il-kummenti, hi ghandha dritt taghzel, ma taghzilx; jigifieri certi editorials element hemm fiha din.

Ix-Xhud :

Yes exactly.

Imhallef J Said Pullicino :

Imma tista' tirregistra f' dan il-kaz persuna bhala membru?

Ix-Xhud :

Niprovaw nehduha on a case by case bases speċjalment.. ; Pero` nahseb ehe li iva tista' tirregistraha. Hemm edituri li huma..

Imhallef J Said Pullicino :

Ghandkom minn dawn? Fost il-membri kien hemm? Ghandkom minn dawn? Kellkom minn dawn?

Ix-Xhud :

Portals jew..?

Imhalled J Said Pullicino :

Ehe ghal portals.

Ix-Xhud :

Ma nafx jekk tistax tispecifica jigifieri. Hemm membri minn sa fejn naf jiena kull Media House li hija stabbilita. Gie li jkollok request minn publications varji. Imbaghad ahna naraw jekk dan jaqax ..

Imhalled A Lofaro :

Ghax hu qed isemmilek online portals.

Dr Therese Comodini Cachia :

Qed jaghmel distinzjoni bejn per eżempju t-Times, Malta Today, Independent online, u blogs per eżempju.

Imhalled J Said Pullicino :

U per eżempju Glenn Bidingfield imbaghad. Glenn Bedingfield jew Daphne Caruana Galizia, dawn jistghu jkunu membri taghkom? Setghu jkunu membri taghkom?

Ix-Xhud :

Jekk tigi application ovvjament tigi kkonsidrata; pero` trid tiehu into consideration jigifieri x' qed ..

Imhalled J Said Pullicino :

Imma jigifieri ma jigux konsidrati bhal edituri. Dan il-punt tieghi huwa if he is managing the site. Would he be equivalent to an editor ghal fini tal-membership jew le?

Ix-Xhud :

Yes. Jekk inhuwa fis-sens ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Imma d-decizjoni taghmilha inti jew jaghmilha xi hadd iehor?

Imhalled J Said Pullicino :

Jaghmilha l-Bord; id-decizjoni..

Ix-Xhud :

Id-decizjoni, ara, issa jekk..; ma humiex eskluzi illi jigi kkonsidrati bhala edituri; jiddependi minn dak li jkun imbaghad x' qed japplika u ..

Dr Therese Comodini Cachia :

Hemm kriterji, stabbilejtu kriterji li jafhom kulhadd ta' kif wiehed..., liema huma dawk il-kriterji li trid tossodisfa biex tigi rikonoxxut bhala editur?

Ix-Xhud :

Biex issir membru; ghax ir-rikonoxximent bhala editur ..

Imhallef A Lofaro :

Le mhux hekk staqsietek..

Ix-Xhud :

..qed isir mid-DOI. Jigifieri ahna ma ghandniex ir-registru biex nirrikonoxxu n-nies.

Dr Therese Comodini Cachia :

Jigifieri jekk xi hadd ..

Imhallef J Said Pullicino :

Irid isir membru taghkom..

Ix-Xhud :

Ahna jsir membru. Jien membership qed nghidlek.

Imhallef A Lofaro :

Mela ma jkunx rikonoxxut; daqshekk.

Dr Therese Comodini Cachia :

Jekk xi hadd mhux rikonoxxut mid-DOI intom ghandkom kriterji kif xorta tistghu taccetawh jew le?

Ix-Xhud :

Iva iva ahna naccetawh, ahna l-membership ma huwiex .. jekk id-DOI ...

Dr Therese Comodini Cachia :

U dawk il-kriterji jinsabu x' inkien jew huma unwritten?

Imhallef A Lofaro :

Jekk humiex cari u accessibbli ahna rridu nkunu nafu.

Ix-Xhud :

Accessibli minhiex mija fil-mija cert ghax kif ghedtlok, peress li kellna nohorgu press card ahna kien hemm xi tibdil kif jidhol membership. U anke ghax qed ikollna hafna request minn publications li ma humiex strettament news. Pero` l-kriterji huma dawn, jew li inti ghandek editur li huwa registrat mad-DOI li qieghed jghidlek li dan gurnalist li jikteb u jahdem mieghi, jew inkella inti turini li l-gurnalizmu huwa xoghlok. Li hemm ghallinqas parti minn l-income tighek gej minn xoghlok bhala gurnalist.

Dr Therese Comodini Cachia :

Ma' dawn il-kriterji mhix miktuba.

Ix-Xhud ::

M' humiex, le le.

Dr Therese Comodini Cachia :

Rule of ...taghkom, ok.

Ix-Xhud :

..ehe

Imhallef J Said Pullicino :

U jekk qed nifhem tajjeb issa l-editur irid ikun rikonoxxut mid-DOI.

Dr Therese Comodini Cachia :

Mid-DOI, jigifieri ..

Imhallef A Lofaro :

Mid-DOI

Imhallef J Said Pullicino :

Hux hekk?

Ix-Xhud :

Iva.

Imhallef J Said Pullicino :

Ma ghandux x' jaqsam mal-funzjoni tieghu tal-managing tas-site u ta' publication.

Ix-Xhud :

...

Dr Therese Comodini Cachia :

Le lanqas xejn..

Ix-Xhud :

Le.

Imhalled J Said Pullicino :

Le.

Imhalled A Lofaro :

Xejn. Id-DOI trid tiddeciedi.

Ix-Xhud :

Fejn jidhol membership ha niddeciedu ahna, kif ghedtlik fis-sens kull kaz huwa jigifieri..; hemm diffikulta` li mhix dejjem cara, website jew portal ezattament kemm qed taghmel news, kemm mhux qed taghmel ..; jigifieri filwaqt li jkun hemm gwidi ahna mbaghad irridu naraw il-kaz, kull kaz, nghidu ahna dan..

Imhalled A Lofaro :

Each case on its merits.

Imhalled J Said Pullicino :

Imma l-gurnalist fuq news biss ...?

Ix-Xhud :

Le le, u fil-fatt din hija..

Imhalled J Said Pullicino :

Huwa element biss..

Ix-Xhud :

Le, hekk hu. Pero` mbaghad jekk inti ghandek lil xi hadd li qed ..

Imhalled J Said Pullicino :

.. news u kumment fuqha

Ix-Xhud :

Pero` illum il-gurnata issib anke PR imhallat ma' news websites li jkunu.. . Jigifieri at which point dak li jkun jieqaf ikun gurnalist u jkun qed jaghmel xoghol. Jigifieri mhux dejjem cara tghid issa ghax ghandek platform u qed titkeb li inti gurnalist.

Imhalled J Said Pullicino :

..

Chairman Imhalled M Mallia :

Ok. Tista' tirtira.

Din hija s-sustanza tax-xhieda ta' **Yannick Pace** dettata minnu stess fil-prezenza ta' l-istess xhud.

Niddikjara li traskrivejt bl-ahjar hila tieghi x-xhieda ta' l-istess xhud.

Saviour Scicluna
Traskrittur